

Brussel, 4 december 2025
(OR. en)

15573/25

CORDROGUE 153
SAN 751
JAI 1848
RELEX 1511
EUDA
EUROPOL

BEGELEIDENDE NOTA

---

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	4 december 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2025) 743 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD over de EU-drugsstrategie

---

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 743 final.

Bijlage: COM(2025) 743 final

Brussel, 4.12.2025
COM(2025) 743 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

over de EU-drugsstrategie

INLEIDING

Europa staat voor aanzienlijke uitdagingen op veiligheids-, gezondheids- en sociaal gebied in verband met de handel in en het gebruik van illegale drugs. Dit heeft grote gevolgen voor de veiligheid en beveiliging van onze steden en lokale gemeenschappen. Groeiende, geavanceerde en gewelddadige drugsmarkten dragen bij tot meer criminaliteit, afhankelijkheid, overdoses, de verspreiding van infectieziekten¹ en tasten het milieu aan, destabiliseren gemeenschappen² en leggen een grote druk op overheidsmiddelen.

De productie van, de handel in en de distributie van illegale drugs is een **groeïende en evoluerende wereldwijde criminele activiteit**. In de EU houdt de helft van de gevaarlijkste criminele netwerken zich bezig met drugshandel en maakt meer dan twee derde gebruik van geweld³. **De cocaïnesmokkel naar Europese havens**, hetzij rechtstreeks vanuit Latijns-Amerika, hetzij via West-Afrika, is de afgelopen jaren drastisch toegenomen⁴. **Criminele netwerken maken gebruik van informatietechnologieën en wijzigen hun werkwijzen** om opsporing te voorkomen en controles te omzeilen. Zij verplaatsen de drugshandel naar minder gecontroleerde routes en breiden hun aanwezigheid online uit, waarbij zij e-commerceplatformen en sociale media, anonimisering en versleutelingsinstrumenten in hun voordeel gebruiken. Zij misbruiken en verhandelen drugsprecursoren, waaronder designerprecursoren, om synthetische drugs te produceren. Deze criminelen infiltreren onze samenleving **met geweld, onder meer door minderjarigen in te zetten**, verergeren de openbare onveiligheid en destabiliseren gemeenschappen, gezinnen en economieën.

Drugsgebruik blijft een ernstig probleem vormen **voor de volksgezondheid in de EU**, waarbij vooral jongeren worden getroffen. Nu de cocaïneconsumptie toeneemt en nieuwe psychoactieve stoffen opduiken, nemen de **risico's op vergiftiging** en drugsgelateerde sterfgevallen toe, die in 2023 reeds opliepen tot in totaal bijna 7 500 doden⁵. Deze ontwikkelingen zetten de monitoringsystemen onder druk en **belemmeren doeltreffende inspanningen op het gebied van behandeling en schadebeperking**. Zelfs sociaal geïntegreerde groepen gebruiken steeds vaker stimulerende middelen zoals cocaïne, waarbij het risico ontstaat op ernstige gezondheidseffecten en langdurige schade. Drugsgebruik vormt een bedreiging voor de gezondheid en de sociale stabiliteit van verschillende groepen, met name groepen die zich reeds in kwetsbare situaties bevinden.

Tot slot **schaden de productie van en de handel in drugs het milieu** door de dumping van giftig chemisch afval en de vernietiging van habitats, wat gevolgen heeft voor de leefruimte van lokale gemeenschappen en een uitdaging vormt voor de rechtshandhaving bij de veilige ontmanteling van drugslaboratoria en afvalstortplaatsen.

---

¹ Drugsagentschap van de Europese Unie (EUDA) (2025), "Europees drugsrapport 2025: Trends en ontwikkelingen".

² Europese Commissie (2024), "Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities" (Eurobarometer-enquête over de impact van drugs op lokale gemeenschappen).

³ Europol (2024), "Decoding the EU's most threat criminal networks" (Ontafelen van de meest bedreigende criminele netwerken in de EU).

⁴ UNODC, "World Drug Report" (verslag van het UNODC over de drugssituatie in de wereld) (2025).

⁵ EUDA (2025), "Europees Drugsrapport 2025: Trends en ontwikkelingen".

Deze bedreigingen worden in alle lidstaten door burgers gevoeld in hun dagelijks leven. In een recente Eurobarometer-enquête meldden vier van de tien respondenten dat drugshandel en drugsgebruik in hun gebieden ernstige problemen vormden, en was meer dan een derde van mening dat de problemen de afgelopen jaren zijn toegenomen⁶.

Om de toenemende problemen van drugsgebruik en -handel aan te pakken, heeft de Europese Unie een ambitieuze aanpak van het drugsbeleid nodig. Met deze strategie zet de Commissie een koers uit die erop gericht is **het welzijn van de burgers te waarborgen, de volksgezondheid te verbeteren en de veiligheid te waarborgen**, en tegelijkertijd **multidisciplinaire benaderingen te bevorderen om schade te voorkomen en veerkrachtige, bloeiende gemeenschappen te koesteren en het milieu te beschermen**. Deze strategie zal **de paraatheid van de EU en haar respons op huidige en toekomstige drugsgerelateerde uitdagingen** versterken.

---

⁶ Europese Commissie (2024), “Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities” (Eurobarometer-enquête over de impact van drugs op lokale gemeenschappen).

HET KADER VAN DE DRUGSSTRATEGIE: DOELSTELLINGEN EN LEIDENDE BEGINSELEN

De strategie bevestigt de gehechtheid van de EU aan een **evenwichtige en multidisciplinaire aanpak** en heeft tot doel het drugsgebruik te beteugelen en de georganiseerde criminaliteit te bestrijden door gezondheids-, sociale en veiligheidsmaatregelen te versterken die steunen op wetenschappelijk bewijs. Criminele organisaties maken gebruik van juridische lacunes en verschillen in het beleid, waarbij het **drugslandschap** snel verandert. Met de strategie wordt daarom een **geïntegreerde aanpak** van het drugsbeleid bevorderd en wordt gepleit voor coördinatie op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau. Ook worden veiligheid, gezondheid en sociale maatregelen via de strategie met elkaar verweven om bescherming te bieden tegen mogelijke drugs crises, zodat burgers en gemeenschappen worden beschermd en schade wordt beperkt.

De strategie bevordert uitgebreide samenwerking tussen belanghebbenden door middel van een **maatschappijbrede aanpak**, waarbij de samenwerking met sectoren en partners wordt versterkt en het maatschappelijk middenveld actief wordt betrokken.

In het besef dat de productie van, de handel in en het gebruik van drugs onderling verbonden zijn en dat de uitdagingen in verband met de drugssituatie de nationale grenzen overstijgen, bevordert de strategie de **gecoördineerde internationale respons** in samenwerking met mondiale partners. De strategie heeft tot doel het drugsbeleid op EU- en **nationaal** niveau vorm te geven en de betrokkenheid van de EU **op internationaal niveau** te onderbouwen.

De strategie is gebaseerd op **vijf pijlers** die gericht zijn op:

- 1) **het vergroten van de paraatheid van de EU en de lidstaten om te anticiperen en te reageren** op drugsgerelateerde dreigingen op het gebied van gezondheid en veiligheid;
- 2) **het beschermen van de volksgezondheid** door middel van empirisch onderbouwde preventieve benaderingen en behandelingen;
- 3) **het verbeteren van de veiligheid en het beschermen van de samenleving** door de productie van en de handel in drugs aan te pakken en criminele infiltratie te bestrijden;
- 4) **het aanpakken van drugsgerelateerde schade** om personen en de samenleving te beschermen met maatregelen waarmee zowel de individuele gezondheid als sociale en milieuschade worden aangepakt, en
- 5) **het opbouwen van sterke partnerschappen** om de drugssituatie aan te pakken, met name in samenwerking met derde landen en regio's.

De strategie is **verankerd in de waarden van de Europese Unie⁷ en de grondrechten die zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de EU⁸**. Zij is gebaseerd op het

⁷ Met name die welke zijn neergelegd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

⁸ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (PB C 326 van 26.10.2012, blz. 391).

internationaal recht, met name internationale verdragen inzake drugsbestrijding en het Handvest van de Verenigde Naties, en wordt uitgevoerd in overeenstemming met het internationaal recht inzake de mensenrechten. De strategie sluit aan bij mondiale verbintenissen zoals het slotdocument van de speciale zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 2016⁹, de ministeriële verklaring van 2019¹⁰, de verklaring op hoog niveau over de tussentijdse evaluatie van 2024¹¹ en de VN-agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling¹².

Met de strategie wordt voortgebouwd op de evaluatie van de EU-drugsstrategie en het EU-drugsactieplan 2021-2025¹³, waarin de waarde ervan werd benadrukt en tegelijkertijd de noodzaak van een resultaatgerichte aanpak werd benadrukt. Met de strategie wordt de drugssituatie gemonitord door de betrokken EU-agentschappen, met name het Drugsagentschap van de Europese Unie (EUDA), dat algemeen wordt erkend als een centrum van wetenschappelijke excellentie op het gebied van drugsgerelateerde kwesties en waaraan een nieuwe sleutelrol is toebedeeld bij het verbeteren van de paraatheid van de Unie door middel van zijn versterkte mandaat¹⁴, en Europol, dat gedegen inlichtingengestuurde analyses verstrekt ter ondersteuning van de rechtshandhaving. In de strategie zijn substantiële bijdragen meegenomen van de permanente dialoog met de lidstaten en specifieke workshops in de voorbereidende instantie van de Raad die belast is met het drugsbeleid, alsook waardevolle bijdragen van maatschappelijke organisaties zoals het Drugsforum van het maatschappelijk middenveld. De strategie is een belangrijk resultaat van de Europese strategie voor interne veiligheid (ProtectEU)¹⁵ en sluit aan bij de strategie voor een paraatheidsunie¹⁶, de Europese gezondheidsunie¹⁷, met inbegrip van het versterkte EU-kader

---

⁹ Slotdocument van de speciale zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (SAVVN) in 2016 over het wereldwijde drugsprobleem “Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem”.

¹⁰ Ministeriële verklaring van 2019 over versterking van ons optreden op nationaal, regionaal en internationaal niveau teneinde vaart te zetten achter de uitvoering van de gezamenlijke toezeggingen om het drugsprobleem in de wereld aan te pakken en te bestrijden.

¹¹ Verklaring op hoog niveau van de Commissie voor verdovende middelen over de tussentijdse evaluatie van 2024, naar aanleiding van de ministeriële verklaring van 2019.

¹² Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, Algemene Vergadering van de VN, “Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling” (A/RES/70/1 van 21 oktober 2015).

¹³ Werkdocument van de diensten van de Commissie, “Executive Summary of the Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021-2025 and EU Drugs Action Plan 2021-2025” (Samenvatting van de evaluatie van de EU-drugsstrategie 2021-2025 en het EU-drugsactieplan 2021-2025) (SWD(2025) 188 final); werkdocument van de diensten van de Commissie, “Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021-2025 and EU Drugs Action Plan 2021-2025” (Evaluatie van de EU-drugsstrategie 2021-2025 en het EU-drugsactieplan 2021-2025) (SWD(2025) 187 final).

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_23_1936.

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende ProtectEU: een Europese strategie voor interne veiligheid (COM(2025) 148 final).

¹⁶ Gezamenlijke mededeling van het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de strategie voor een paraatheidsunie (JOIN(2025) 130 final).

¹⁷ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende de Europese gezondheidsunie: samenwerken voor de gezondheid van mensen (COM(2024) 206 final).

voor gezondheidsbeveiliging¹⁸, en het voorstel van de Commissie voor nieuwe regels inzake drugsprecursoren¹⁹.

Gezien de resultaten van de evaluatie, waaruit bleek dat er een **operationele respons** op de drugssituatie moet worden voorgesteld, vult de Commissie de strategie aan met een specifiek **EU-actieplan tegen drugshandel**, om de georganiseerde criminele netwerken achter drugshandel te ontwrichten en hun routes en criminele methoden aan te pakken. Voortbouwend op de in de strategie vastgestelde prioriteiten worden in het actieplan dringende concrete maatregelen geschetst die tussen 2026 en 2030 op EU-niveau moeten worden genomen. Dit actieplan omvat 19 operationele acties die in de eerste plaats gericht zijn op het nakomen van de strategische toezegging om de veiligheid van de EU te versterken, maar ook om de paraatheid te vergroten, de schade als gevolg van de rekrutering van jongeren aan te pakken en sterke partnerschappen op te bouwen om drugshandel aan te pakken.

I. VERBETEREN VAN DE PARAATHEID EN DE RESPONS

De dynamiek van het aanbod van en de vraag naar illegale drugs verandert snel en wordt aangestuurd door invloedrijke mondiale criminele netwerken en aangewakkerd door geopolitieke en technologische ontwikkelingen²⁰. Er ontstaan snel nieuwe, potentieel meer toxische en verslavende psychoactieve stoffen, waardoor het risico op vergiftiging en drugsgerelateerde sterfgevallen toeneemt. Het is van cruciaal belang om de paraatheid van Europa op het gebied van gezondheids-, sociale en veiligheidsaspecten in verband met drugs te verbeteren.

Strategische prioriteit 1 — De paraatheid van de EU versterken om drugsgerelateerde dreigingen aan te pakken

De EU moet de drugssituatie in de EU intensiever monitoren en haar systemen en netwerken voor gegevensverzameling, -analyse en -verspreiding actualiseren om beter te kunnen anticiperen en reageren op nieuwe drugsproblemen, onder meer door middel van paraatheidsmaatregelen en andere empirisch onderbouwde responsen.

1.1. Het risicobewustzijn vergroten en de toekomstgerichte aanpak van de EU aanscherpen

Om het situationeel bewustzijn van de EU versterken moet haar vermogen om snel gegevens over opkomende trends te analyseren en te delen, worden verbeterd. Het EUDA voorziet in essentiële instrumenten zoals het Europees netwerk van forensische en toxicologische laboratoria, dat doeltreffend moet worden uitgerold om de gereedheid van de EU te vergroten.

¹⁸ Verordening (EU) 2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen en tot intrekking van Besluit nr. 1082/2013/EU (PB L 314 van 6.12.2022, blz. 26).

¹⁹ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het toezicht en de controle op drugsprecursoren en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 273/2004 en (EG) nr. 111/2005 (COM(2025) 747 final).

²⁰ Europol (2025), “European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment — The changing DNA of serious and organised crime” (EU-dreigingsevaluatie van zware en georganiseerde criminaliteit — Het veranderende DNA van zware en georganiseerde criminaliteit).

De EU-agentschappen, met name het EUDA en Europol, moeten **de monitoring van de drugssituatie op EU-niveau tijdiger uitvoeren** in nauwe samenwerking met de lidstaten. Het EUDA zal de lidstaten helpen bij het verbeteren van de uniforme gegevensverzameling, met behulp van bronnen zoals instrumenten voor geospatiale inlichtingen van het Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie (Eurostat) en gegevens van het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC). Het zal innovatieve benaderingen gebruiken om vroegtijdige signalen te identificeren die wijzen op veranderingen in de drugssituatie, voortbouwend op hun bestaande analyses van gegevens van spoedbehandelingen in ziekenhuizen, residuen van injectiespuiten of stedelijk afvalwater.

Gezien de snelle en voortdurende opkomst van nieuwe stoffen is een **snelle uitwisseling van informatie in de hele EU** van cruciaal belang. Daartoe zal het EUDA het EU-systeem voor vroegtijdige waarschuwing moderniseren om nieuwe psychoactieve stoffen snel te identificeren, de samenstelling en werkzaamheid ervan te monitoren, de schade ervan te beoordelen en de lidstaten deze informatie systematisch te verstrekken. Het Europees netwerk van forensische en toxicologische laboratoria zal deze informatie-uitwisseling ondersteunen en specialistische expertise van de EU verstrekken. Bovendien moeten de autoriteiten van de lidstaten of de Commissie in bepaalde gevallen van een ernstige grensoverschrijdende bedreiging van de gezondheid een alarm melden in het systeem voor vroegtijdige waarschuwing²¹ om een doeltreffendere respons te waarborgen.

Tot slot moeten de EU en de lidstaten hun **prognosecapaciteiten** versterken door gebruik te maken van nieuwe en bestaande gegevenssystemen. Dit zal helpen anticiperen op ontwikkelingen op middellange en lange termijn op het gebied van drugstrends, zoals de gevolgen van digitalisering, risico's voor jongeren en de toename van synthetische drugs. Het EUDA zal zijn horizonverkennde en prognoseactiviteiten intensiveren om tekortkomingen op de drugsmarkten in kaart te brengen, waaronder het effect van digitalisering, de mogelijke gevolgen van nieuwe synthetische drugs en uitdagingen als gevolg van beleidswijzigingen.

1.2. De responscapaciteit van de EU versterken

De EU moet beter voorbereid zijn om te reageren op opkomende drugsgelateerde dreigingen. Daartoe zal het EUDA, in samenwerking met nationale deskundigen, **dreigingsevaluaties van nieuwe drugsgelateerde dreigingen op het gebied van gezondheid en veiligheid ontwikkelen**. De beoordelingen zullen duidelijke responsopties omvatten om de dreigingen op zowel nationaal als EU-niveau te helpen beperken²². De EU moet voorbereid zijn op de opkomst van nieuwe krachtige synthetische drugs. Het EUDA zal daarom een dreigingsevaluatie starten die gericht is op zeer krachtige synthetische opioïden in Europa.

---

²¹ Verordening (EU) 2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen en tot intrekking van Besluit nr. 1082/2013/EU (PB L 314 van 6.12.2022, blz. 26).

²² In synergie met de beoordeling van de preventie-, paraatheids- en responsplanning uit hoofde van artikel 8 van Verordening (EU) 2022/2371 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen.

Voorts moeten de lidstaten, in aanvulling op de inspanningen van de EU in het kader van het preventie-, paraatheids- en responsplan van de Unie voor gezondheidscrises²³, **nationale paraatheids- en responsmaatregelen** ontwikkelen. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat met hun systemen op dreigingen kan worden geanticipeerd en dat deze kunnen worden voorkomen en beperkt, onder meer door snel medische tegenmaatregelen en goederen voor schadebeperking in te zetten.

Het EUDA zal via het **Europees waarschuwingssysteem voor drugs**²⁴ ook gerichte snelle gezondheids- en veiligheidswaarschuwingen afgeven over ernstige drugsgerelateerde risico's, zoals zeer krachtige synthetische drugs. Dit waarschuwingssysteem zal bijdragen tot doeltreffende en tijdige risicocommunicatie, en is gekoppeld aan nationale waarschuwingssystemen en rechtstreeks gericht tot gezondheidswerkers en rechtshandavingsfunctionarissen.

1.3. Onderzoeksinspanningen samenbrengen

De inspanningen op EU- en nationaal niveau moeten zijn gericht op een verbetering van het begrip van lacunes in het onderzoek naar drugsgedrag, behandelingsmogelijkheden, multi-druggebruik, psychische stoornissen en de maatschappelijke gevolgen van drugshandel. Door middel van onderzoeksdialogen²⁵ streeft de EU ernaar **het delen van kennis te vergemakkelijken en onderzoeksprioriteiten vast te stellen**. Het EUDA zal een gegevensbank voor drugsgerelateerd onderzoek en een kennisgemeenschap opzetten, waarin beleidsmakers, wetenschappers, maatschappelijke organisaties en praktijkdeskundigen worden samengebracht om kritieke kennishiaten te dichten. Om innovatie in de veiligheidssector te bevorderen die rechtstreeks ten goede komt aan de rechtshandhaving, zal de Europese Commissie de dringende technologische en operationele behoeften van de rechtshandhaving in kaart brengen om georganiseerde criminaliteit, waaronder drugshandel, te bestrijden.

Innovatie blijft van cruciaal belang voor het aanpakken van nieuwe gezondheids- en veiligheidsdreigingen die verband houden met drugs, zoals nieuwe psychoactieve stoffen en nieuwe vormen van gebruik, waaronder vaperen. Door gebruik te maken van nieuwe technologieën en artificiële intelligentie (AI) moeten de EU en de lidstaten zorgen voor voldoende financiering voor innovatie, waarbij opsporingstechnologieën waarin AI is geïntegreerd, worden verbeterd om precursoren aan de grenzen van de EU snel te identificeren en rechtshandavingsinstanties bij te staan bij het ontmantelen van de drugsproductie. De Commissie zal, met de steun van Europol en het EUDA, de verspreiding van innovatieve praktijken onder actoren in de drugssector coördineren. Innovatieve instrumenten om **productieruimten op het platteland, smokkelcorridors en milieurisicogebieden in kaart te brengen, moeten worden opgeschaald** voor een beter inlichtingenbeeld. Er moet worden voorzien in opleiding om de technische

---

²³ Werkdocument van de diensten van de Commissie “Introducing the Union prevention, preparedness and response plan for health crises” (Invoering van het preventie-, paraatheids- en responsplan van de Unie voor gezondheidscrises) (SWD(2025) 393 final).

²⁴ Artikel 13 van Verordening (EU) 2023/1322 van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2023 betreffende het Drugsagentschap van de Europese Unie (EUDA) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1920/2006 (PB L 166 van 30.6.2023, blz. 6).

²⁵ Jaarlijkse uitwisseling over drugsgerelateerd onderzoek in het kader van de Horizontale Groep drugs om de banden tussen het beleid en het onderzoeksveld aan te halen en de samenwerking op EU-niveau te versterken, ingesteld naar aanleiding van de conclusies van de Raad van december 2009 over het versterken van de EU-onderzoekscapaciteit inzake illegale drugs (doc. 17177/09).

vaardigheden van rechtshandavingsinstanties te verbeteren, aangevuld met lopend onderzoek om het inlichtingenbeeld te verfijnen en te zorgen voor een alomvattend begrip van en een doeltreffende respons op drugsgerelateerde uitdagingen.

Via de financieringsprogramma's voor onderzoek en innovatie van de EU zal de Commissie onderzoek stimuleren om inzicht te krijgen in drugsgerelateerde stoornissen en gedragspatronen, en tegelijkertijd innovatieve therapieën voor het gebruik van stimulerende middelen en het veilig gebruik van opioïden en psychoactieve stoffen voor medische doeleinden bevorderen. Het bevorderen van digitale instrumenten en gezondheidszorgtoepassingen is van essentieel belang om de gezondheidszorg en de sociale stelsels te optimaliseren.

In dit verband zal de Europese ruimte voor gezondheidsgegevens (EHDS) beveiligde toegang tot elektronische gezondheidsgegevens in alle lidstaten vergemakkelijken en onderzoek, innovatie en de vorming van overheidsbeleid op het gebied van drugsgerelateerde gezondheidstrends, behandelingsresultaten en het effect van nieuwe psychoactieve stoffen ondersteunen²⁶.

Kernprioriteiten

De Commissie en de lidstaten moeten, met de steun van de betrokken EU-agentschappen:

- **het delen van kennis en het vaststellen van onderzoeksprioriteiten via onderzoeksdialogen vergemakkelijken;**
- **de operationele ondersteuning en verspreiding van innovatieve praktijken en oplossingen onder relevante actoren in de drugssector coördineren.**

Het EUDA zal in overeenstemming met zijn uitgebreide mandaat:

- **het EU-systeem voor vroegtijdige waarschuwing verbeteren om snel en systematisch nieuwe psychoactieve stoffen te identificeren en deze informatie onder de lidstaten te verspreiden;**
- **een Europees waarschuwingssysteem voor drugs invoeren om gerichte snelle gezondheids- en veiligheidswaarschuwingen af te geven over ernstige drugsgerelateerde risico's;**
- **dreigingsevaluaties ontwikkelen voor nieuwe drugsgerelateerde gezondheids- en veiligheidsdreigingen en een specifieke dreigingsevaluatie uitvoeren voor zeer krachtige synthetische opioïden in Europa;**
- **de tijdige monitoring van de drugssituatie verbeteren door de gegevensverzameling in de hele EU op te voeren, met name door voort te bouwen op snelle rapportage door de nationale Reitox-contactpunten²⁷.**

De lidstaten worden aangespoord om:

²⁶ Verordening (EU) 2025/327 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2025 betreffende de Europese ruimte voor gezondheidsgegevens en tot wijziging van Richtlijn 2011/24/EU en Verordening (EU) 2024/2847 (PB L, 2025/327, 5.3.2025).

²⁷ Europees Netwerk voor informatie over drugs en drugsverslaving (het "Reitox-netwerk").

- **nationale paraatheids- en responsmaatregelen te ontwikkelen met acties om te anticiperen op nieuwe en opkomende drugsgerelateerde dreigingen en deze te beperken.**

II. BESCHERMING VAN DE VOLKSGEZONDHEID

De volksgezondheid wordt zwaar getroffen door de toenemende beschikbaarheid en het toenemende gebruik van diverse en krachtige illegale drugs. **De respons van de EU op illegaal drugsgebruik blijft daarom voornamelijk gericht op het terugdringen van de vraag.** In combinatie met inspanningen om schade te beperken, moet een breed scala aan maatregelen worden gecombineerd om drie hoofddoelstellingen te verwezenlijken: het terugdringen van drugsgebruik, het zorgen voor een toegankelijke behandeling voor iedereen en het ondersteunen van het herstel en de re-integratie in de samenleving van mensen met drugsgerelateerde stoornissen.

Strategische prioriteit 2 — Empirisch onderbouwde preventie en risicobewustzijn toepassen

De EU moet zich actief inzetten voor het voorkomen en verminderen van drugsgebruik door robuuste preventie- en bewustmakingsactiviteiten in alle lidstaten uit te voeren en uit te breiden, en tegelijkertijd empirisch onderbouwde en doeltreffende gezondheidsinterventies op te schalen.

2.1. Doeltreffende preventieactiviteiten versterken

Empirisch onderbouwde preventie moet centraal staan in de EU-aanpak van de volksgezondheid om de risico's van drugsverslaving en drugsgerelateerde schade te verminderen. De lidstaten moeten daarom de **universele preventieactiviteiten opvoeren**. Met programma's voor vroegtijdige preventie moet veerkracht worden opgebouwd, moet de kennis over gezondheid worden vergroot en moeten levensvaardigheden en een gezonde levensstijl worden bevorderd. Er moeten **milieupreventieactiviteiten** worden uitgevoerd om de blootstelling van personen aan drugsgebruik en -verslaving te verminderen²⁸. Om de weerbaarheid van burgers aanzienlijk te versterken, moeten activiteiten op het gebied van drugspreventie worden geïntegreerd met interventies waarmee andere kritieke gezondheidsfactoren worden aangepakt, zoals tabaksgebruik en schadelijk alcoholgebruik, samen met uitgebreide gezondheidsbevorderende initiatieven.

De Commissie zal haar werkzaamheden op het gebied van preventieve gezondheid opvoeren via initiatieven op het gebied van hart- en vaatziekten en geestelijke gezondheid in het kader van het initiatief van de EU voor niet-overdraagbare ziekten "Samen gezonder"²⁹. Deze aanpak helpt om het drugsgebruik terug te dringen en de mentale veerkracht ten aanzien van aan drugsgebruik gerelateerde stoornissen te vergroten. De Commissie ondersteunt de lidstaten met een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid door middel van een specifieke mededeling³⁰,

²⁸ Milieu-interventies zijn regelgevende, economische en fysieke maatregelen die bedoeld zijn om de culturele, sociale, fysieke en economische context waarin mensen beslissingen nemen (over drugsgebruik) te veranderen en gezondere keuzes te ondersteunen.

²⁹ [Samen gezonder — initiatief van de EU voor niet-overdraagbare ziekten — Volksgezondheid](#) (in het Engels).

³⁰ [Geestelijke gezondheid — Volksgezondheid — Europese Commissie](#).

waarin de nadruk ligt op kwetsbare groepen en ongelijkheden op gezondheidsgebied. Belangrijke initiatieven zijn onder meer capaciteitsopbouw voor de lidstaten in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)³¹ en de oprichting van EU PROMENS³², een opleidings- en uitwisselingsprogramma op het gebied van geestelijke gezondheid met bijzondere aandacht voor de ondersteuning van kwetsbare groepen.

Tegelijkertijd moeten we het beeld verbeteren dat burgers hebben van de risico's voor de gezondheid en de veiligheid in verband met drugsgebruik en de productie van en handel in drugs. Een ernstig punt van zorg is het toenemende gebruik van stimulerende middelen zoals cocaïne, dat niet alleen aanzienlijke problemen voor de volksgezondheid met zich meebrengt, waaronder gezondheidsrisico's op lange termijn³³, maar ook aanleiding geeft tot veiligheidsproblemen op het gebied van geweld en criminaliteit in verband met de cocaïnemarkt³⁴. De EU moet daarom empirisch onderbouwde communicatie op het gebied van bewustmaking bevorderen. Om deze kwesties doeltreffender aan te pakken, zal het EUDA de lidstaten helpen **doeltreffende bewustmakingsactiviteiten te ontwikkelen** die zijn gericht op prioritaire gebieden, waaronder cocaïnegebruik en krachtige nieuwe synthetische drugs.

Daarnaast moeten de lidstaten zich richten op het opzetten en bevorderen van **gerichte preventiemaatregelen** die specifiek zijn ontworpen voor groepen die bijzonder kwetsbaar zijn voor blootstelling aan illegale drugs. Het gaat onder meer om jongeren die het risico lopen op of reeds experimenteren met drugs en mensen met acute en chronische psychische stoornissen. Gerichte preventieactiviteiten moeten zijn geworteld in de wetenschap en zijn toegesneden op specifieke sociaal-economische en culturele contexten en worden uitgevoerd in verschillende omgevingen, zoals scholen, sportverenigingen, het nachtleven, internet, socialemediaplatformen en gevangenis.

2.2. Gegevens verspreiden met het oog op doeltreffende preventieactiviteiten

De EU moet de uitvoering van **empirisch onderbouwde bewustmakings- en preventieprogramma's** bevorderen, nieuwe interventies monitoren, de doeltreffendheid ervan evalueren en beste praktijken verspreiden.

De uitvoering van de bestaande **kwaliteitsnormen** voor preventie moet in alle lidstaten worden versterkt. De minimumkwaliteitsnormen voor de terugdringing van de vraag, de Europese kwaliteitsnormen voor drugspreventie, de internationale normen voor de preventie van drugsgebruik van het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC)/de WHO en het Europees preventiecurriculum bieden praktische richtsnoeren voor doeltreffende preventie. De nationale inspanningen moeten worden opgevoerd om de kwaliteit van de preventie-, behandelings- en zorgactiviteiten te verbeteren door opleidingsmodules te ontwikkelen voor beroepsbeoefenaars, gezondheidswerkers, maatschappelijk werkers, rechtshandavingsfunctionarissen en besluitvormers.

Strategische prioriteit 3 — Behandeling, herstel en re-integratie verbeteren

---

³¹ [who.int/europe/activities/partnering-with-the-european-union-\(eu\)-to-tackle-mental-health-challenges](https://www.who.int/europe/activities/partnering-with-the-european-union-(eu)-to-tackle-mental-health-challenges).

³² [Pagina van het project EU-PROMENS — EU-PROMENS](#).

³³ EUDA (2025), "Europees Drugsrapport 2025: Trends en ontwikkelingen".

³⁴ EUDA en Europol (2024), "EU Drug Markets Analysis: Key insights for policy and practice" (Analyse van de drugsmarkten in de EU: Belangrijkste inzichten voor beleid en praktijk).

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat drugsgebruikers toegang hebben tot gezondheidszorg en sociale zorg door te voorzien in betaalbare behandelingen die zijn afgestemd op activiteiten op het gebied van re-integratie en sociale inclusie.

3.1. De toegang tot vrijwillige, geïntegreerde en aangepaste behandelingsmogelijkheden vergemakkelijken

Drugsgebruikers moeten gemakkelijk en tijdig **toegang hebben tot betaalbare, hoogwaardige en aangepaste behandelingen**, in overeenstemming met het recht op zorg dat is vastgelegd in de Europese pijler van sociale rechten³⁵. Aangezien er een verscheidenheid aan illegale drugs in omloop is, heeft de ontoereikende beschikbaarheid en toepassing van behandelingen negatieve gevolgen voor de gezondheid.

Bijgevolg moeten de nationale en regionale gezondheidszorgstelsels ernaar streven hun vermogen te vergroten om doeltreffende mensgerichte behandelings- en hersteldiensten voor drugsgerelateerde stoornissen in heel Europa aan te bieden, ook in minder ontwikkelde regio's, plattelands- en afgelegen gebieden en de ultraperifere gebieden van de EU. In het besef dat de behoeften van personen verschillen, worden de lidstaten aangemoedigd om binnen een zorgcontinuüm een **breed scala aan empirisch onderbouwde behandelingsmogelijkheden** aan te bieden. Het gaat hierbij onder meer om geïntegreerde diensten voor personen die te maken hebben met multi-druggebruik en personen met gelijktijdige drugs- en geestelijke gezondheidsproblemen³⁶. Er zijn aanvullende behandelingsmogelijkheden nodig om het gebruik van stimulerende middelen, zoals cocaïne, aan te pakken. Geïntegreerde drugsbehandelingsvoorzieningen moeten gezondheids-, sociale en, in voorkomend geval, rechtshandavingsdiensten combineren om rekening te houden met de onderlinge verwevenheid van gezondheid, sociaal welzijn en veiligheid.

Voorts moeten de lidstaten de drugsgerelateerde preventie, behandeling en zorg in gevangenissen opschalen om de hogere prevalentie van drugsgebruik in gevangenissen in vergelijking met de algemene bevolking aan te pakken. De behandeling, het afkicken en het herstel moeten worden voortgezet, zowel tijdens de opsluiting als bij de vrijlating.

De toegang tot behandelingen in Europa moet **vrijwillig** en van hoge kwaliteit zijn. De lidstaten moeten **de kwaliteit van de verstrekte behandeling verbeteren** om deze af te stemmen op de meest recente wetenschappelijke gegevens en de veranderende maatschappelijke behoeften. De lidstaten worden daarom aangemoedigd de in 2015 door de Raad vastgestelde minimumkwaliteitsnormen voor het terugdringen van de vraag naar drugs³⁷ te actualiseren en uit te voeren en samen te werken met maatschappelijke organisaties en referentiegroepen. Het EUDA zal deze inspanningen ondersteunen door de kwaliteit van interventies op nationaal, regionaal en

---

³⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake de oprichting van een Europese pijler van sociale rechten (COM(2017) 250 final).

³⁶ Conclusies van de Raad van december 2023 over personen met een drugsgerelateerde stoornis en daarnaast ook nog een andere psychische stoornis (doc. 16112/23).

³⁷ Conclusies van de Raad van september 2018 over de uitvoering van het EU-actieplan inzake drugs 2013-2016 betreffende minimumkwaliteitsnormen bij de terugdringing van de vraag naar drugs in de Europese Unie (doc. 11985/15).

lokaal niveau (EU-kwaliteit) te beoordelen en **EU-brede alomvattende richtsnoeren inzake kwaliteitsnormen** te ontwikkelen.

3.2. Re-integratie in de samenleving en sociale inclusie bevorderen

Drugsbehandelingsvoorzieningen moeten worden aangevuld met activiteiten die herstel en re-integratie in de samenleving stimuleren en een maatschappijbrede aanpak bevorderen. Om te voorkomen dat mensen over het hoofd worden gezien, is het van essentieel belang actieve samenwerking tussen diensten op het gebied van gezondheid, werkgelegenheid, jeugd en schadebeperking en sociale diensten aan te moedigen.

Drugsgebruik kan zowel een gevolg als een oorzaak van sociale uitsluiting zijn. De lidstaten moeten de **re-integratie van mensen** met een drugsgerelateerde stoornis in de gemeenschap en op de arbeidsmarkt verbeteren. Dit helpt om het drugsgebruik en het risico op terugval na behandeling te verminderen. Om aan deze inspanningen bij te dragen, zal de Commissie de sociaal-economische integratie van mensen in kwetsbare situaties, waaronder drugsgebruikers, bevorderen via de huidige en toekomstige EU-uitgaveninstrumenten, zoals het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) of de voorgestelde plannen voor nationaal en regionaal partnerschap voor de periode na 2028.

Sociale maatregelen kunnen ook echt een verschil maken voor drugsgebruikers, met name voor mensen die ook risico lopen op armoede, sociale uitsluiting of dakloosheid. De lidstaten worden aangemoedigd **sociale steunmaatregelen uit te voeren die zijn gericht op drugsgebruikers**, onder meer via gemeenschaps- en lotgenotenprojecten in verband met herstel, huisvesting, geestelijke gezondheidszorg en arbeidskansen. De Commissie zal de maatregelen versterken om de vele dimensies en structurele oorzaken van uitsluiting aan te pakken en de toegang tot sociale en ondersteunende diensten te verbeteren, ook in het kader van de komende EU-strategie tegen armoede. Voorts zal de Commissie in het kader van het **Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid** de behoeften van kwetsbare groepen, waaronder drugsgebruikers, in kaart brengen en dakloosheid op alle beleidsterreinen bestrijden.

Het integreren van het veiligheids- en sociaal beleid is van essentieel belang. Alternatieven voor voorlopige hechtenis³⁸ en voor repressieve straffen³⁹ kunnen bijdragen tot de sociaal-economische re-integratie van personen die drugsgerelateerde misdrijven hebben gepleegd, helpen om de kans op recidive te verminderen, stigmatisering te verminderen en mogelijk de gerechtelijke kosten te verlagen, en tegelijkertijd de veiligheidsresultaten verbeteren. De lidstaten moeten **de beschikbaarheid van dergelijke alternatieven versterken en uitbreiden** om criminele, sociale en gezondheidszorgstelsels, met name voor jongeren, beter met elkaar te verbinden.

Om wetenschappelijke gegevens en beste praktijken onder een breder scala aan beroepsbeoefenaars te verspreiden, zal het EUDA een nieuw leerplatform, PLATO 2.0, uitrollen, in het kader waarvan uitgebreide en op maat gesneden e-learningmogelijkheden voor re-integratie in de samenleving beschikbaar zullen worden gesteld.

---

³⁸ Aanbeveling (EU) 2023/681 van de Commissie van 8 december 2022 betreffende procedurele rechten van verdachten en beklaagden die onderworpen zijn aan voorlopige hechtenis en betreffende materiële detentieomstandigheden (PB L 86 van 24.3.2023, blz. 44).

³⁹ Onder alternatieven voor repressieve straffen worden zowel maatregelen verstaan die voor een bepaald deel rehabilitatie omvatten of neerkomen op non-interventie (bv. geen vervolging instellen), als maatregelen die worden gebruikt in plaats van een vrijheidsstraf of een andere straf (zoals een voorwaardelijke straf met drugsbehandeling).

Kernprioriteiten

De Commissie zal:

- **de inspanningen op het gebied van preventieve gezondheid opvoeren en het initiatief van de EU voor niet-overdraagbare ziekten “Samen gezonder” uitrollen;**
- **haar vlaggenschipprojecten in het kader van de mededeling over een alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid voortzetten.**

Het EUDA zal:

- **de lidstaten ondersteunen bij het opzetten van doeltreffende bewustmakingsactiviteiten over de gevolgen van drugsgebruik en drugshandel;**
- **EU-brede alomvattende richtsnoeren inzake minimumkwaliteitsnormen ontwikkelen en bevorderen en de lidstaten adviseren over de uitvoering van doeltreffende preventie en behandeling.**

De lidstaten worden aangespoord om:

- **de preventie op het gebied van universele en milieugezondheid op te voeren en empirisch onderbouwde preventieactiviteiten te ontwikkelen en uit te voeren die specifiek zijn ontworpen voor groepen in kwetsbare situaties en jongeren;**
- **de beschikbaarheid van empirisch onderbouwde behandelingsmogelijkheden die in een zorgcontinuüm zijn geïntegreerd, te verbeteren en het toegenomen gebruik van stimulerende middelen aan te pakken;**
- **de integratie van drugsgebruikers te bevorderen via sociale steunmaatregelen, en de beschikbaarheid van alternatieven voor voorlopige hechtenis en repressieve straffen voor drugserelateerde misdrijven te versterken en uit te breiden.**

III. VERBETEREN VAN DE VEILIGHEID EN BESCHERMEN VAN DE SAMENLEVING

Drugshandelsnetwerken zijn wereldwijd actief en brengen geweld, corruptie, infiltratie in de legale economie en schade aan de samenleving met zich mee. Smokkelnetwerken brengen ongekende hoeveelheden cocaïne en andere illegale drugs naar de EU. Het voorkomen en ontwrichten van drugserelateerde criminaliteit is van essentieel belang om criminele netwerken te ontmantelen, smokkelroutes te verstoren en faciliteiten voor de productie van drugs te ontmantelen.

De strategie biedt een alomvattend kader om de drugssituatie aan te pakken, waarbij de nadruk ligt op belangrijke kwesties in verband met drugshandel. Zij wordt aangevuld met een speciaal actieplan waarin specifieke prioritaire acties worden vastgesteld die verder moeten worden ontwikkeld of waarvoor meer inspanningen moeten worden geleverd. Het actieplan heeft tot doel de veiligheid in reactie op de huidige drugssituatie te verbeteren en kan worden aangevuld met aanvullende maatregelen, afhankelijk van de ontwikkeling van de drugssituatie.

Strategische prioriteit 4 — De samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en de justitiële samenwerking verbeteren

De EU zal haar inspanningen opvoeren om criminele netwerken met een hoog risico te ontmantelen die bijdragen tot de verspreiding van illegale drugs op haar grondgebied. Dit houdt in dat er strengere regels moeten worden voorgesteld om georganiseerde criminaliteit aan te pakken, dat de capaciteiten van rechtshandhavingsautoriteiten en justitiële autoriteiten op het gebied van onderzoek en vervolging moeten worden versterkt, dat opbrengsten van criminele activiteiten moeten worden teruggevorderd en dat criminele operaties binnen het gevangeniswezen moeten worden verstoord.

4.1. Een doeltreffend rechtskader tegen drugshandel

De Commissie zal in 2026 **herziene regels tegen georganiseerde criminaliteit** voorstellen, die meer mogelijkheden zullen bieden om de georganiseerde criminele netwerken achter drugshandel te ontmantelen. Daarnaast zal zij het kaderbesluit inzake drugshandel⁴⁰ evalueren om na te gaan of het nog steeds geschikt is voor het beoogde doel, waarbij zij met name zal beoordelen welke bijdrage het besluit levert aan doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking. De Commissie zal ook nagaan of het Europees onderzoeksbevel moet worden versterkt om de grensoverschrijdende bewijsverkrijging in strafzaken te verbeteren.

4.2. De capaciteit van rechtshandhavingsautoriteiten en justitiële autoriteiten versterken

Het is niet gemakkelijk om georganiseerde criminaliteit en drugshandel in het huidige criminele landschap te onderzoeken. Een doeltreffende ontmanteling van deze netwerken vereist gecoördineerde inspanningen van rechtshandhavingsautoriteiten en justitiële autoriteiten, ondersteund door robuuste grensoverschrijdende samenwerking en informatie-uitwisseling. Naarmate criminele netwerken steeds geavanceerder worden, moet de respons van rechtshandhavingsautoriteiten en justitiële autoriteiten worden aangepast met behulp van nieuwe technologieën en AI. De lidstaten moeten prioriteit geven aan het versterken van de capaciteiten van deze autoriteiten om drugshandel op doeltreffende wijze op te sporen, te onderzoeken en te vervolgen, met behulp van verbeterde juridische en operationele instrumenten.

Het **versterkte Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging (Empact)** zal de operationele, grensoverschrijdende samenwerking stimuleren. In de nieuwe Empact-cyclus zijn de belangrijkste prioriteiten vastgesteld voor de bestrijding van drugshandel en het in kaart brengen en ontworpen van de meest bedreigende criminele netwerken⁴¹.

EU-agentschappen en -organen zullen de nationale autoriteiten ondersteunen bij de bestrijding van drugshandel. De activiteiten van Europol op het gebied van drugshandel bieden een kader voor operationele samenwerking. Het mandaat van het agentschap zal worden versterkt, zoals aangekondigd in de strategie voor interne veiligheid (ProtectEU), door de lidstaten meer steun te bieden bij de bestrijding van drugshandel. Eurojust ondersteunt de nationale justitiële autoriteiten bij het doeltreffend vervolgen van drugshandelsnetwerken. Het versterkte mandaat van het agentschap zal ook bijdragen tot de bestrijding van drugshandel door Eurojust beter in staat te stellen het onderzoek naar en de vervolging van drugsgerelateerde misdrijven te ondersteunen. De nieuwe douaneautoriteit van de Europese Unie en de EU-douanedatahub zullen de douane beter

⁴⁰ Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel (PB L 335 van 11.11.2004, blz. 8).

⁴¹ Conclusies van de Raad over de versterking van Empact en over de EU-prioriteiten op het gebied van criminaliteit voor de volgende Empact-cyclus (2026-2029) (doc. 9397/25).

uitrusten om risicoanalyses op EU-niveau uit te voeren en de samenwerking tussen de douane en andere rechtshandavingsinstanties verder verbeteren.

Het geactualiseerde mandaat van het EUDA vergroot zijn capaciteit om de ontwikkeling van de drugsmarkt te monitoren en een empirisch onderbouwde respons te bieden om die ontwikkeling tegen te gaan. Cepol, het Agentschap van de Europese Unie voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving, zal zijn steun aan de lidstaten opvoeren door middel van capaciteitsopbouw en opleiding. De geplande versterking van Frontex, het Europees Grens- en kustwachtagentschap, zal het agentschap voorzien van geavanceerde bewakingstechnologie en instrumenten voor situationeel bewustzijn. Dit zal Frontex beter in staat stellen grensoverschrijdende criminaliteit aan de buitengrenzen, waaronder drugshandel, op te sporen, te voorkomen en te bestrijden. Er moeten verdere synergieën met het programma voor beveiligde connectiviteit en het ruimtevaartprogramma van de Europese Unie worden ontwikkeld om de capaciteiten van Frontex op het gebied van beveiligde communicatie, veerkrachtige plaatsbepaling, navigatie en tijdsbepaling, en aardobservatie te versterken.

4.3. Het geld volgen om criminele organisaties te bestrijden

Het volgen van het geld is van cruciaal belang om georganiseerde criminaliteit en drugshandelsnetwerken te bestrijden. In 2024 heeft de EU het rechtskader voor de bestrijding van witwassen⁴² en voor de ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen versterkt, waarbij het belang van financiële onderzoeken voor het ontworpen van criminele organisaties werd benadrukt. De lidstaten moeten de aangescherpte regels **inzake ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen**⁴³ onverwijld in hun nationale recht opnemen en ten volle benutten.

Om lokale gemeenschappen en legitieme bedrijven te beschermen, moeten de EU en de lidstaten hun inspanningen opvoeren om criminele **infiltratie in legale bedrijven** op te sporen en te voorkomen, en daarbij de bestuurlijke aanpak⁴⁴ hanteren. Om criminele vermogensbestanddelen op te sporen en in beslag te nemen, moet de EU innovatieve praktijken onderzoeken om witwassen op te sporen en winsten uit de georganiseerde criminaliteit te traceren. Zoals benadrukt in de strategie voor interne veiligheid (ProtectEU), onderzoekt de Commissie de haalbaarheid van een nieuw EU-breed systeem voor het traceren van terrorismefinanciering. Om de dreiging van de georganiseerde criminaliteit het hoofd te bieden, zal zij de beoordeling uitbreiden naar winsten uit de georganiseerde criminaliteit.

Daarnaast zullen de inspanningen worden gericht op een intensiever gebruik van technologieën zoals geavanceerde analyse en AI om transacties in cryptoactiva te traceren, waarbij de nadruk zal liggen op de financiële activiteiten van criminele organisaties, met name in scenario's met misdaad als dienst.

---

⁴² Verordening (EU) 2024/1624 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2024 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering (PB L, 2024/1624, 19.6.2024).

⁴³ Richtlijn (EU) 2024/1260 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (PB L, 2024/1260, 2.5.2024).

⁴⁴ Conclusies van de Raad van juni 2016 over de bestuurlijke aanpak om zware en georganiseerde criminaliteit te voorkomen en te bestrijden (doc. 9935/2016).

Corruptie voedt elke fase van de drugshandel, ondermijnt de legale economie en gaat vaak gepaard met intimidatie. De bestrijding van corruptie blijft een belangrijke prioriteit voor de ontmanteling van de georganiseerde criminaliteit en de drugshandel. Via de komende EU-strategie voor corruptiebestrijding zal de Commissie de maatregelen versterken om de dreiging en het gebruik van corruptie door de georganiseerde criminaliteit aan te pakken. Daarnaast zal de Commissie met de medewetgevers samenwerken om een snelle vaststelling van de richtlijn betreffende de bestrijding van corruptie⁴⁵ mogelijk te maken.

4.4. Drugshandel in detentiecentra aanpakken

Drugshandel houdt niet op met opsluiting. Criminele netwerken maken gebruik van communicatiekanalen en gebruiken bezoekers om drugs de gevangenis in te smokkelen en drugsoperaties buiten de gevangenis te coördineren. Gevangenispersoneel kan te maken krijgen met intimidatie, pogingen tot omkoping of rechtstreekse bedreigingen. De EU moet de openbare veiligheid en de integriteit van de rechtsstelsels tegen deze dreiging beschermen. Samen met de lidstaten moet de EU empirisch onderbouwde oplossingen bevorderen en beste praktijken uitwisselen om **criminele activiteiten binnen het gevangeniswezen te ontwrichten**.

Strategische prioriteit 5 — Drugsmokkelroutes verstoren

De EU is vastbesloten drugshandelsnetwerken te ontwrichten door zich te richten op smokkelroutes over zee, over land en door de lucht. Er zal een gerichte inspanning worden geleverd om drugshandel in onlineruimten te bestrijden teneinde deze illegale activiteiten te ontmantelen en de activiteiten van de betrokken criminele netwerken aanzienlijk te belemmeren.

5.1. Drugshandel via zeeroutes opsporen en ontmantelen

Criminele netwerken smokkelen op grote schaal drugs naar Europese zeehavens. De routes voor drugshandel over zee zijn sterk gediversifieerd, onder meer via de ultraperifere gebieden van de EU, en verslagen wijzen op een verschuiving in de werkwijze, waarbij drugszendingen aankomen in een breder scala aan kleinere Europese havens. Om deze zendingen te verbergen, gebruiken criminelen nieuwe methoden die vaak niet kunnen worden opgespoord door rechtshandhavingsautoriteiten en maritieme autoriteiten. Europol zal **de strategische analyse van de drugshandel over zee versterken** om de operationele behoeften vast te stellen voor het ontwrichten van nieuwe methoden voor het vervoeren en verbergen van drugs.

Het **Maritiem Analyse- en Operatiecentrum (MAOC-N)** moet zijn werkzaamheden verder **intensiveren**, met name het toezicht op vaartuigen die illegale drugs vervoeren op volle zee.

Als het belangrijkste EU-kader voor publiek-private samenwerking tegen drugshandel zal de Commissie beste praktijken uitwisselen via de uitgebreide **Europese havenalliantie**, waardoor havens in de hele EU weerbaarder worden. In de komende EU-havenstrategie zal de nadruk worden gelegd op veiligheid, in het licht van een strategische dialoog met overheidsfunctionarissen, havenautoriteiten, de particuliere sector en andere belangrijke belanghebbenden. Het doel is de veiligheid en paraatheid van havens in de EU te verbeteren.

---

⁴⁵ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van corruptie, ter vervanging van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad en van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad (COM(2023) 234 final).

5.2. Drugshandel over land, per post en pakketten, en in de luchtvaart aanpakken

De toegenomen productie van synthetische drugs, in combinatie met de snelle uitbreiding van de elektronische handel, biedt volop mogelijkheden om illegale drugs te smokkelen via post- en pakketbezorgdiensten. Drugshandel in kleinere hoeveelheden via post en pakketten, die moeilijker op te sporen zijn, werkt cumulatief als brandstof voor grootschalige drugshandel. Om de opsporing van illegale drugsstromen te verbeteren, zal de EU de publiek-private samenwerking tussen **post- en koeriersdiensten, de douane en rechtshandhavingsinstanties** bevorderen. Het actieplan tegen drugshandel bevat concrete stappen om deze samenwerking voort te zetten.

Zendingen met een hoge waarde en een gering volume die designerprecursoren⁴⁶ of drugsprecursoren bevatten, worden steeds vaker via de lucht gesmokkeld. Criminele netwerken maken niet alleen gebruik van commerciële luchtvaart door menselijke koeriers uit te buiten, maar gebruiken ook steeds vaker particuliere vliegtuigen, kleine vliegtuigen en niet-geregelde vluchten om onopgemerkt drugs te smokkelen. De EU zal zich inspannen om **het toezicht op en de beveiligingscontroles van de algemene luchtvaart op te voeren**, onder meer door meer informatie uit te wisselen tussen de betrokken burgerluchtvaart- en rechtshandhavingsautoriteiten, waaronder de douane.

5.3. Het toezicht op en de onderschepping van online verspreide drugs verbeteren

Criminelen gebruiken zowel het openweb als het darkweb om illegale drugs te promoten, te verkopen en te verspreiden. Rechtshandhavingsinstanties hebben meer capaciteit en operationele ondersteuning nodig om deze onlineactiviteiten, waaronder die op het darkweb en sociale media, op doeltreffende wijze op te sporen en te onderzoeken. Om de veiligheid te verbeteren, minderjarigen te beschermen en de verspreiding van illegale inhoud online tegen te gaan, moeten aanbieders van onlinediensten en autoriteiten de **digitaledienstenverordening** volledig naleven. De Commissie zal de naleving van passende zorgvuldigheid door zeer grote onlineplatformen en zoekmachines in het kader van de digitaledienstenverordening blijven monitoren en handhaven. Daarnaast zal het EU-Internetforum gebruikmaken van vrijwillige samenwerking met onlineplatformen om problemen aan te pakken en beste praktijken uit te wisselen om de onlineverkoop van drugs te verstoren en de rekrutering van minderjarigen door criminele netwerken te voorkomen, voortbouwend op de maatregelen die zijn opgenomen in de richtsnoeren van de Commissie voor maatregelen om een hoog niveau van privacy, veiligheid en beveiliging voor minderjarigen online te waarborgen, overeenkomstig artikel 28, lid 4, van Verordening (EU) 2022/2065⁴⁷. In het kader van het EU-Internetforum zal deze activiteit de rol van socialemediaplatformen bij de preventie van drugsgebruik versterken, met bijzondere aandacht voor het bereiken van jongeren, in samenwerking met het EUDA⁴⁸.

Strategische prioriteit 6 — De productie van synthetische drugs en precursoren bestrijden

---

⁴⁶ Een chemisch nauw aan een drugsprecursor verwante precursor die geen bekende legitieme toepassingen heeft, behalve onderzoek en innovatie.

⁴⁷ Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening) (PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1).

⁴⁸ Voortbouwend op de maatregelen die zijn opgenomen in de richtsnoeren van de Commissie inzake maatregelen om een hoog niveau van privacy, veiligheid en beveiliging voor minderjarigen online te waarborgen, overeenkomstig artikel 28, lid 4, van Verordening (EU) 2022/2065.

Om het probleem van de toegenomen productie en invoer van en handel in synthetische drugs aan te pakken, zal de EU de operationele inspanningen opvoeren om clandestiene laboratoria op te sporen en veilig te ontmantelen en de instroom van drugsprecursoren een halt toe te roepen.

6.1. De operationele capaciteit verbeteren om clandestiene laboratoria op te sporen en te ontmantelen

Het blijft ontzettend moeilijk om clandestiene laboratoria die synthetische drugs en nieuwe psychoactieve stoffen produceren en uitvoeren, op te sporen en te ontmantelen. Deze stoffen zijn een belangrijke prioriteit van Empact, waarbij politie en douane samenwerken om resultaten te boeken. Met de steun van Empact zal het EUDA bijdragen tot een beter begrip van de productie van criminele drugs op het grondgebied van de EU door in samenwerking met de getroffen lidstaten een **Europese gegevensbank voor incidenten in verband met de productie van drugs** te ontwikkelen.

De ontmanteling van drugslaboratoria is complex en brengt naast milieurisico's ernstige gezondheidsrisico's met zich mee voor het publiek en de rechtshandhaving. Om dit aan te pakken, zullen de Commissie en de lidstaten richtsnoeren en protocollen verstrekken om rechtshandhavingsautoriteiten te helpen clandestiene **laboratoria voor synthetische drugs** op te sporen en te ontmantelen met behulp van geavanceerde opsporingstechnologieën en gespecialiseerde opleidingsprogramma's. Deze aanpak heeft tot doel de risico's voor rechtshandhaving en milieuschade te verminderen. Daarnaast zullen Europol en Cepol instructies opstellen voor het veilige vervoer en de veilige verwijdering van in beslag genomen chemische stoffen en apparatuur, beste praktijken voor de veilige ontmanteling van laboratoria schetsen en de opleiding en capaciteit op dit gebied verbeteren.

6.2. Het misbruik van en de handel in drugsprecursoren en designerprecursoren bestrijden

Drugsprecursoren worden vaak misbruikt voor de productie van synthetische drugs en nieuwe psychoactieve stoffen, wat een aanzienlijke bedreiging vormt voor de openbare veiligheid. De herziening door de Commissie van de wetgeving inzake precursoren is van essentieel belang om het toezicht op en de controle van drugsprecursoren en designerprecursoren te verbeteren⁴⁹. Dit voorstel heeft tot doel handhavingsautoriteiten en marktdeelnemers beter in staat te stellen verdachte transacties doeltreffender te identificeren en zo de samenwerking en waakzaamheid bij het voorkomen van de productie van illegale drugs te verbeteren. Ter ondersteuning van de uitvoering zal het EUDA toezicht houden op ontwikkelingen in verband met het misbruik van en de handel in drugsprecursoren. Het zal ook bijdragen tot de uitvoering van de EU-wetgeving inzake drugsprecursoren door een informatieopslagplaats voor drugsprecursoren te ontwikkelen, dat informatie over precursoren bevat die het delen van informatie met het oog op de identificatie ervan vergemakkelijkt. Daarnaast moet de EU intensiever samenwerken met internationale partners om de illegale productie en het misbruik van en de handel in drugsprecursoren, met inbegrip van designerprecursoren, te monitoren en vervolgens te verstoren. Om forensisch onderzoek op nationaal niveau te vergemakkelijken, zal de EU haar steun voor het opsporen van precursoren die in faciliteiten voor de productie van drugs worden gebruikt, opvoeren.

---

⁴⁹ COM(2025) 747 final.

Kernprioriteiten

De Commissie zal:

- **in nauwe samenwerking met de lidstaten en de betrokken EU-agentschappen het specifieke EU-actieplan tegen drugshandel uitvoeren;**
- **het bestaande kaderbesluit inzake drugshandel in 2026 evalueren;**
- **een EU-havenstrategie uitwerken met een sterke nadruk op de veiligheid van havens;**
- **met de medewetgevers samenwerken om vaart te zetten achter de snelle vaststelling van de nieuwe regels inzake precursoren;**
- **nagaan of het haalbaar is een nieuw EU-breed systeem op te zetten voor het traceren van financiering in verband met zowel georganiseerde criminaliteit als terrorisme.**

Het EUDA zal, met steun van Empact:

- **een Europese gegevensbank voor incidenten in verband met de productie van drugs ontwikkelen.**

De lidstaten worden aangespoord om:

- **de capaciteit van de nationale autoriteiten te vergroten om drugshandel op te sporen, te onderzoeken en te vervolgen;**
- **de aangescherpte regels inzake ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen in nationaal recht op te nemen en uit te voeren;**
- **criminele infiltratie in legale bedrijven op te sporen en te voorkomen door middel van de bestuurlijke aanpak.**

IV. RISICO'S EN SCHADE AANPAKKEN

De mogelijke gevolgen van illegale stoffen voor drugsgebruikers, openbare ruimten en de samenleving vormen een groeiend punt van zorg. De opkomst van krachtige nieuwe psychoactieve stoffen verhoogt het risico op sterfgevallen door een overdosis, terwijl drugshandel geweld en milieuschade voor lokale gemeenschappen met zich meebrengt. Om deze problemen aan te pakken, moet de EU zich richten op het aanzienlijk verminderen van drugsgelateerde risico's en schade, naast het verbeteren van de paraatheid.

Strategische prioriteit 7 — Individuele drugsgelateerde schade beperken

In een zorgcontinuüm met preventie en behandeling zullen de EU en de lidstaten de beschikbaarheid van doeltreffende interventies op het gebied van schade- en risicobeperking vergroten om drugsgebruikers tegen schade te beschermen.

7.1. De beschikbaarheid en het bereik van empirisch onderbouwde interventies op het gebied van schade- en risicobeperking vergroten

Aangezien nieuwe drugs nieuwe risico's met zich meebrengen, moeten de lidstaten hun schadebeperkende maatregelen uitbreiden en aanpassen. Nauwe samenwerking tussen gezondheidswerkers en maatschappelijk werkers, maatschappelijke organisaties en referentiegroepen is van cruciaal belang. Interventies moeten worden geïntegreerd met andere gezondheidsbevorderende activiteiten om bevolkingsgroepen met een hoog risico te bereiken, bijvoorbeeld via ruimten voor veilig en gecontroleerd drugsgebruik, drugscontrolevoorzieningen of mobiele eenheden die gezondheids- en sociale ondersteuning bieden. Risico- en schadebeperkende maatregelen, met inbegrip van acties die worden ondersteund via fondsen in het kader van het cohesiebeleid, moeten worden ingebed in het beleid en de realiteit op regionaal en lokaal niveau, waarbij actoren samenwerken om op de gemeenschap gebaseerde gezondheid, veiligheid en beveiliging te bevorderen.

Specifiek moet aandacht worden besteed aan schadebeperkende interventies die gericht zijn op het voorkomen of verminderen van de risico's van overdoses, infectieziekten en levensbedreigende infecties. Er wordt bij de lidstaten op aangedrongen maatregelen te nemen om het risico op **overdoses drugs en drugserelateerde sterfgevallen**, met name in verband met opioïden, te voorkomen of te verminderen door de toegang tot empirisch onderbouwde interventies zoals behandelingen met opioïden en naloxon, met inbegrip van programma's voor thuisgebruik van naloxon, te verbeteren. Innovatieve strategieën zijn eveneens van vitaal belang om de risico's in verband met nieuwe drugs, zoals synthetische cannabinoïden, en nieuwe gebruiksmethoden zoals vpen aan te pakken.

Extra inspanningen moeten worden gericht op het voorkomen, behandelen en verminderen van drugserelateerde door bloedoverdraagbare infecties, met name hiv en hepatitis C (HCV), alsook ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen, zoals hepatitis A en B. Injecterende drugsgebruikers moeten toegang hebben tot levensreddende interventies op basis van de richtsnoeren van het EUDA en het ECDC inzake de preventie en beheersing van infectieziekten⁵⁰. Naast vrijwillige hiv- en HCV-tests en -behandelingen zijn breed beschikbare programma's voor naalden en injectiespuiten van cruciaal belang. De Commissie zal met het Drugsforum van het maatschappelijk middenveld samenwerken om **systemische belemmeringen voor kwetsbare bevolkingsgroepen**, waaronder drugsgebruikers, **in kaart te brengen**.

Daarnaast moeten de lidstaten overwegen specifieke **schadebeperkende interventies** voor specifieke risicogroepen te ontwikkelen en uit te voeren. Het gaat onder meer om mensen met psychische stoornissen, mensen in detentiecentra, lhbtq'ers, migranten en jongeren in recreatieve omgevingen zoals nachtclubs of festivals.

7.2. Gegevens over doeltreffende schadebeperkende maatregelen verspreiden

Hoewel er verschillende risico- en schadebeperkende maatregelen bestaan om populaties met een hoog risico te bereiken, moeten verdere innovatieve maatregelen beschikbaar worden gesteld naarmate drugs en drugsgebruik evolueren. Het EUDA zal de doeltreffendheid van nieuwe interventies evalueren en beste praktijken uitwisselen via een gegevensbank voor schadebeperking. Deze inspanningen zullen ervoor zorgen dat er op grote schaal informatie

---

⁵⁰ Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) en Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EMCDDA) (2023), "Prevention and control of infectious diseases among people who inject drugs" (Preventie en bestrijding van infectieziekten bij injecterende druggebruikers).

beschikbaar is **ter ondersteuning van de ontwikkeling van kwaliteitsnormen** voor schadebeperking.

Voortbouwend op het succes van het Europees preventiecurriculum zal het EUDA een specifiek opleidingsprogramma ontwikkelen om de uitvoering van empirisch onderbouwde schadebeperkende maatregelen te verbeteren. Het **Europees curriculum voor schadebeperking** zal de lidstaten helpen capaciteit op te bouwen voor schadebeperking in heel Europa.

Strategische prioriteit 8 — Sociale en milieugevolgen verminderen

De EU zal haar inspanningen op het gebied van criminaliteitspreventie opvoeren om het toenemende geweld in verband met illegale drugshandel tegen te gaan, met bijzondere aandacht voor het beschermen van jongeren tegen rekrutering voor criminaliteit en het beperken van de schade die illegale drugs berokkenen aan de samenleving, lokale gemeenschappen en het milieu.

8.1. Drugsgelateerd geweld aanpakken en criminaliteitspreventie opvoeren

Drugsgelateerd geweld wordt steeds complexer en houdt vaak verband met georganiseerde criminaliteit, waardoor er cycli van schade ontstaan die gevolgen hebben voor de veiligheid en beveiliging van onze steden en lokale gemeenschappen. Kinderen en jongeren zijn bijzonder kwetsbaar, omdat zij slachtoffers, daders en rekruten voor deze groepen kunnen zijn. Om drugsgeweld aan te pakken, streeft de EU ernaar criminele netwerken te ontwrichten en gemeenschapsgerichte politiezorg te bevorderen waarmee de veiligheid van de gemeenschap wordt geïntegreerd met initiatieven op het gebied van de volksgezondheid. In het kader van de **EU-agenda voor steden** zal de Commissie lokale overheden ondersteunen door innovatieve lokale projecten te bevorderen en de uitwisseling van beste praktijken te vergemakkelijken. Deze steun heeft tot doel de veerkracht en cohesie van gemeenschappen te vergroten om uitdagingen op het gebied van veiligheid en sociale integratie aan te pakken, onder meer in verband met drugsgelateerde kwesties. Daarnaast zal het EUDA onderzoek en monitoring verrichten om een beter beeld te krijgen van **drugsgelateerd geweld** op verschillende niveaus.

De EU zal ook haar inspanningen opvoeren om de rekrutering van jongeren voor georganiseerde criminaliteit te voorkomen, onder meer via onlinemaatregelen en **empirisch onderbouwde preventiemaatregelen**. De lidstaten worden aangemoedigd de beschermende omgevingen voor jongeren te versterken door gebruik te maken van de beste praktijken die beschikbaar zijn via het kenniscentrum van het Europees netwerk inzake criminaliteitspreventie. Voor deze inspanningen is samenwerking tussen rechtshandavingsinstanties, maatschappelijk werkers, gezondheidswerkers en maatschappelijke organisaties vereist. Ter ondersteuning van deze inspanningen zal het Europees netwerk inzake criminaliteitspreventie een **specifiek instrumentarium ontwikkelen om de rekrutering van minderjarigen door criminele netwerken aan te pakken**.

Om kinderen te beschermen tegen alle vormen van criminaliteit, ook in verband met drugs online en offline, zal de EU bovendien een **actieplan inzake de bescherming van kinderen tegen criminaliteit** voorstellen, zoals aangekondigd in de strategie voor interne veiligheid (ProtectEU).

8.2. Stigmatisering en discriminatie in verband met drugs aanpakken

Europa moet het **stigma** in verband met drugsgebruik en gerelateerde stoornissen aanpakken⁵¹, aangezien dit negatieve gevolgen heeft voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van personen. Het kan een belemmering vormen voor hun vermogen om steun te zoeken en in de samenleving te integreren, wat kan leiden tot schooluitval onder jongeren. In het beleid moet rekening worden gehouden met de ervaringen van personen die het slachtoffer zijn van drugsgerelateerde stigmatisering, met name door voortdurend samen te werken met het maatschappelijk middenveld, waaronder drugsgebruikers en klanten van drugsgerelateerde diensten. De EU zal het bewustzijn vergroten, en de uitwisseling van informatie en wederzijds leren bevorderen via het EU-platform voor gezondheidsbeleid, het EU-portaal voor beste praktijken inzake volksgezondheid en door Horizon Europa gefinancierde onderzoeksprojecten. Daarnaast moeten investeringen uit het ESF+ en het EFRO zorgen voor synergieën met andere EU-fondsen en -programma's om sociale inclusie volledig te ondersteunen.

8.3. Een genderresponsieve aanpak van de drugsproblematiek volgen

De drugssituatie treft mannen en vrouwen op verschillende manieren: vrouwen vertegenwoordigen ongeveer een kwart van de mensen met ernstige drugsproblemen, maar slechts een vijfde van de mensen die worden behandeld. Het aantal sterfgevallen door overdoses onder vrouwen in de EU is tussen 2013 en 2023 met 76 % gestegen, wat wijst op extra belemmeringen waarmee vrouwen worden geconfronteerd bij de toegang tot gezondheidszorg en sociale diensten.

De lidstaten moeten **genderresponsieve** maatregelen nemen binnen alle pijlers van de strategie om niet-discriminerende, onbelemmerde toegang tot diensten te waarborgen, met name voor behandeling en schadebeperking. Diensten op maat moeten uitsluitend voor vrouwen bestemde opties, kinderopvang en gespecialiseerde traumabewuste ondersteuning omvatten.

Bovendien kunnen seksuele gerichtheid en genderidentiteit van invloed zijn op de toegang tot gezondheidsdiensten. Lhbtqi'ers lopen vaak een groter risico op uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid en geweld, zoals opgemerkt in de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2026-2030 van de Commissie⁵². Het aanpakken van discriminatie en belemmeringen voor lhbtqi'ers is van cruciaal belang om de negatieve gevolgen voor de gezondheid te verminderen en gelijke toegang tot diensten te waarborgen.

---

⁵¹ Conclusies van de Raad van december 2022 over een op rechten gebaseerde aanpak van drugsbeleid (doc. 15818/22).

⁵² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2026-2030" (COM(2025) 725 final).

8.4. De risico's van rijden onder invloed van drugs aanpakken

Naar schatting houdt tot een kwart van de verkeersdoden in de EU, in totaal meer dan 19 940 in 2024, verband met alcohol en/of drugs⁵³. Om Vision Zero⁵⁴ en de doelstelling van nul verkeersdoden uiterlijk in 2050 te ondersteunen, moet de EU maatregelen nemen om rijden onder invloed van drugs en door bestuurders onder invloed van drugs veroorzaakte ongevallen te voorkomen.

Met de nieuwe rijbewijsrichtlijn⁵⁵ hebben de lidstaten zich ertoe verbonden een **nultolerantiebeleid** te voeren ten aanzien van **rijden onder invloed van drugs**. De lidstaten worden aangemoedigd om in hun nationale wetgeving algemeen toegepaste nultolerantieregelingen in te voeren.

Gezien het hoge aantal beginnende bestuurders, meestal jongeren, bij verkeersongevallen in verband met rijden onder invloed van alcohol en drugsgebruik, worden de lidstaten tevens aangemoedigd om strengere regels voor beginnende bestuurders toe te passen in overeenstemming met de richtlijn. Dit moet worden ondersteund met gerichte nationale **bewustmakingsinspanningen om de gevaren van rijden onder invloed van drugs onder de aandacht te brengen**, specifiek gericht op jongvolwassenen. Voorts zullen de nieuwe richtlijn inzake ontzegging van de rijbevoegdheid en de herziene richtlijn inzake grensoverschrijdende uitwisseling van informatie het delen van informatie over drugsgerelateerde verkeersovertredingen tussen de lidstaten mogelijk maken, waardoor wordt voorkomen dat gevaarlijk gedrag in verband met rijden onder invloed van drugs niet wordt aangepakt.

8.5. Drugsgerelateerde schade aan het milieu aanpakken

De teelt en productie van drugs veroorzaakt aanzienlijke milieuschade, zowel in Europa als wereldwijd. De georganiseerde criminaliteit dumpst giftig chemisch afval dat afkomstig is van de productie van synthetische drugs, met ernstige risico's voor het milieu en voor lokale gemeenschappen. Zo genereert de productie van één kg MDMA ongeveer 58 kg giftig afval. De productie van cannabis verbruikt enorme hoeveelheden water en energie, maar heeft ook gevolgen voor water- en luchtverontreiniging⁵⁶.

Illegale drugslaboratoria moeten zodanig worden ontmanteld dat de veiligheid van rechtshandhavingfunctionarissen wordt gegarandeerd en de milieueffecten in aanmerking worden genomen. De EU zal milieuvriendelijke methoden ontwikkelen en toepassen voor het veilig

---

⁵³ Europese Commissie, directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer, Modijefsky, M., Janse, R., Spit, W., et al., "Prevention of driving under the influence of alcohol and drugs: final report", Publicatiebureau van de Europese Unie, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/284545>.

⁵⁴ Werkdocument van de diensten van de Commissie "EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 — Next steps towards 'Vision Zero'" (EU-beleidskader voor verkeersveiligheid 2021-2030 — Volgende stappen op weg naar "Vision Zero") (SWD(2019) 283 final).

⁵⁵ Richtlijn (EU) 2025/2205 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2025 betreffende het rijbewijs, tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn (EU) 2022/2561 van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) nr. 383/2012 van de Commissie (PB L, 2025/2205, 5.11.2025).

⁵⁶ Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving en Europol (2022), "EU Drug Market: Cannabis — In-depth analysis" (De drugsmarkt in de EU: Cannabis — Diepgaande analyse).

behandelen, vervoeren, verwijderen en vernietigen van in beslag genomen illegale drugs, precursoren, chemische stoffen, afval en uitrusting. In overeenstemming met het EU-pact inzake de aanpak van de gevaren van nieuwe synthetische drugs⁵⁷ zullen Cefol en het EUDA de opleiding voor rechtshandhaving over de veiligheids- en gezondheidsrisico's die gepaard gaan met de ontmanteling van deze faciliteiten verbeteren. Empact zal de operationele samenwerking versterken om de capaciteit voor het ontmantelen van laboratoria voor synthetische drugs te vergroten.

De Commissie helpt de lidstaten bij de uitvoering van de **nieuwe richtlijn milieucriminaliteit**⁵⁸, waarin strafbare feiten zoals verontreiniging, wederrechtelijk afvalbeheer, de vernieling van habitats en illegale waterwinning worden aangepakt.

De Commissie moedigt de lidstaten aan om milieucriminaliteit uitdrukkelijk aan andere criminele activiteiten, zoals de productie van en de handel in drugs, te koppelen in de nationale strategieën die zij uiterlijk op 21 mei 2027 moeten ontwikkelen. Deze integratie heeft tot doel de doeltreffendheid van strategieën te vergroten door het onderling verbonden karakter van deze misdrijven aan te pakken.

Voor de productie van illegale drugs maakt de georganiseerde criminaliteit vaak gebruik van praktijken die het milieu verwoesten, zoals ontbossing of intensief waterverbruik. Het is van cruciaal belang om de opsporing van deze praktijken te verbeteren, gezien de rol die zij spelen bij de verergering van droogte, de vernieling van habitats en het verlies aan biodiversiteit.

Kernprioriteiten

De Commissie zal:

- **via het Europees netwerk inzake criminaliteitspreventie een specifiek EU-instrumentarium ontwikkelen en verspreiden om de rekrutering van minderjarigen door criminele netwerken aan te pakken;**
- **het versterkte Empact-kader voor operationele samenwerking op het gebied van rechtshandhaving benutten om faciliteiten voor de productie van illegale drugs aan te pakken in het kader van de uitvoering van het actieplan tegen drugshandel.**

Het EUDA zal:

- **het Europees curriculum voor schadebeperking ontwikkelen ter ondersteuning van capaciteitsopbouw op het gebied van schadebeperkende maatregelen in de hele EU;**
- **nauw samenwerken met de lidstaten om hun misdaadpreventiemaatregelen te ontwikkelen en uit te voeren ter ondersteuning van lokale gemeenschappen en jongeren.**

De lidstaten worden aangespoord om:

⁵⁷ Conclusies van de Raad van juni 2025 over het pact inzake de aanpak van de gevaren van nieuwe synthetische drugs en nieuwe psychoactieve stoffen in de Europese Unie (doc. 10265/25).

⁵⁸ Richtlijn (EU) 2024/1203 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht en tot vervanging van de Richtlijnen 2008/99/EG en 2009/123/EG (PB L, 2024/1203, 30.4.2024).

- **de beschikbaarheid van interventies en de dekking in verband met schade- en risicobeperking te vergroten om overdoses, sterfgevallen en bloedoverdraagbare infecties door drugs in de hele EU terug te dringen;**
- **een nultolerantiebeleid vast te stellen voor rijden onder invloed van drugs, in overeenstemming met de rijbewijsrichtlijn, en ten volle gebruik te maken van de beschikbare grensoverschrijdende instrumenten om deze regels te handhaven;**
- **ten volle gebruik te maken van de nieuwe richtlijn milieucriminaliteit om een antwoord te bieden op de milieu-uitdagingen die voortvloeien uit de productie van en de handel in drugs.**

V. STERKE PARTNERSCHAPPEN OPBOUWEN

Drugsgelateerde beleidsmaatregelen in derde landen hebben aanzienlijke gevolgen voor de situatie van Europa op het gebied van illegale drugs, aangezien criminele netwerken binnen de EU samenwerken met internationale tegenhangers om de illegale handel uit te breiden. Internationale partnerschappen zijn dan ook van cruciaal belang voor een doeltreffend EU-drugsbeleid. Binnen de EU moeten de coördinatie en partnerschappen met het maatschappelijk middenveld en particuliere actoren worden verbeterd. Dit bevordert wederzijds leren en vergemakkelijkt gezamenlijke operationele acties, ter ondersteuning van een alomvattende maatschappijbrede aanpak.

Strategische prioriteit 9 — De internationale samenwerking versterken

Gezien het mondiale karakter van het verschijnsel zal de EU haar samenwerking met belangrijke internationale partners versterken door middel van krachtige dialogen, capaciteitsopbouw en versterkte operationele samenwerking.

9.1. De doelstellingen van de EU op het gebied van internationale samenwerking

In de strategie voor interne veiligheid (ProtectEU) wordt opgeroepen tot een EU die haar veiligheidsbelangen actief verdedigt door externe dreigingen aan te pakken, smokkelroutes te verstoren en strategische corridors te beschermen. De EU blijft vastbesloten een sterke bondgenoot van de partnerlanden te zijn en samen te werken om de wereldwijde veiligheid te verbeteren en de gezamenlijke weerbaarheid te versterken, met name tegen dreigingen op het gebied van drugshandel.

In de externe betrekkingen van de EU op het gebied van drugs ligt de nadruk op gedeelde verantwoordelijkheid, multilateralisme en een ontwikkelingsgerichte aanpak, waarbij de mensenrechten, de waardigheid en de rechtsstaat worden geëerbiedigd. De EU blijft zich inzetten voor deze beginselen en pleit voor een empirisch onderbouwde, geïntegreerde, evenwichtige en multidisciplinaire aanpak van het drugsbeleid. Zij steunt de inspanningen van derde landen, die worden afgestemd op de internationale verdragen inzake drugsbestrijding en de verplichtingen op het gebied van de mensenrechten, zoals uiteengezet in de conclusies van de Raad over een op

rechten gebaseerde aanpak van drugsbeleid⁵⁹, het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2027⁶⁰ en de relevante VN-instrumenten inzake drugsbeleid. Daarnaast blijft de EU sterk gekant tegen de doodstraf in alle situaties, en bevestigt zij haar gehechtheid aan de bescherming van de mensenrechten.

De EU zal met de **uitbreidingspartners** samenwerken om strategieën tegen georganiseerde criminele netwerken op elkaar af te stemmen, drugsinformatiesystemen te verbeteren en de operationele samenwerking te versterken. Het gaat hierbij onder meer om het ondersteunen van de ontwikkeling van nationale waarnemingscentra voor drugs en systemen voor vroegtijdige waarschuwing voor nieuwe psychoactieve stoffen, in overeenstemming met het EU-recht en het bevorderen van empirisch onderbouwd, geïntegreerd en evenwichtig drugsbeleid, met steun van het EUDA. Om ervoor te zorgen dat kandidaat-lidstaten sneller in de veiligheidsarchitectuur van de EU integreren, moet de EU de uitbreidingspartners systematisch betrekken en ondersteunen bij het waarborgen van hun toegang tot instrumenten, richtsnoeren en mogelijkheden voor capaciteitsopbouw. Evenzo zal de Commissie de samenwerking met kandidaat-lidstaten op het gebied van de veiligheid van havens onderzoeken, bijvoorbeeld door hen als waarnemers op te nemen in vergaderingen van de Europese havenalliantie.

In samenwerking met de **partners van het zuidelijke Middellandse Zeegebied** zal de EU zich inzetten voor verdere monitoring en beoordeling van trends op het gebied van drugs, samenwerking op het gebied van justitie en rechtshandhaving, en geïntegreerd grensbeheer om doeltreffender te kunnen reageren op grensoverschrijdende drugshandel, in overeenstemming met “de veiligheid, de paraatheid en het migratiebeheer” van het pact voor het Middellandse Zeegebied. Nauwere operationele samenwerking van het EUDA, Europol, Cepol, Eurojust en MAOC-N met regionale partners is van essentieel belang. De operationele samenwerking met Noord-Afrika, het Midden-Oosten en de Golfregio zal worden versterkt, met name op het gebied van de productie van en handel in drugs, met extra aandacht voor Captagon.

De EU streeft ernaar de **internationale allianties tegen de dreiging van synthetische drugs** te versterken door samen te werken met belangrijke derde landen zoals de Verenigde Staten, Mexico, China en India om de productie van illegale drugs te ontmantelen, de stroom drugsprecursoren een halt toe te roepen en de paraatheid tegen uitdagingen op het gebied van synthetische drugs te vergroten. De samenwerking zal gericht zijn op het ontwrichten van drugssmokkelroutes, het versterken van de **veerkracht van logistieke hubs** wereldwijd en het tegengaan van de exploitatie van grote zeehavens door de georganiseerde criminaliteit, met name in Latijns-Amerika, West-Afrika en de Westelijke Balkan.

Beperkende maatregelen zijn een belangrijk instrument in het externe instrumentarium van de EU en kunnen een aanvulling vormen op een evenwichtige beleidsmix om de grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit doeltreffend te verstoren en terug te dringen. De Commissie onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor een **horizontale sanctieregeling** tegen personen en georganiseerde criminele groepen die betrokken zijn bij migrantensmokkel en mensenhandel. Aangezien drugshandel vaak grensoverschrijdende georganiseerde criminele groepen voedt en

---

⁵⁹ Conclusies van de Raad van december 2022 over een op rechten gebaseerde aanpak van drugsbeleid (doc. 15818/22).

⁶⁰ Conclusies van de Raad van 27 mei 2024 over de afstemming van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 op het meerjarig financieel kader 2021-2027 (doc. 9508/24).

voor alle daarmee verband houdende activiteiten afhankelijk is van dezelfde witwassers, handelaren in cryptovaluta en andere dienstverleners, kan worden overwogen het toepassingsgebied van een dergelijke regeling uit te breiden, wat met de lidstaten moet worden besproken. De EU-delegaties in alle betrokken landen en subregio's zullen onder hun personeel contactpunten aanwijzen voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit, met de mogelijkheid voor de lidstaten om voor dit doel verbindingfunctionarissen in te zetten.

Bij gerichte operationele responsen zullen de douane, rechtshandhavingsautoriteiten en relevante bevoegde autoriteiten in belangrijke derde landen worden betrokken, waaronder initiatieven zoals onderzoekseenheden en fusiecentra voor inlichtingen. De EU zal ook **sterkere partnerschappen** op het gebied van justitie en veiligheid opbouwen met belangrijke derde landen en regio's, waarbij de samenwerking op het gebied van wederzijdse rechtshulp, uitlevering, ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen wordt versterkt, met name met landen in Latijns-Amerika, het Caribisch gebied en het Middellandse Zeegebied.

Daarnaast zal de Commissie samenwerken met de lidstaten en partnerlanden om de inspanningen ter bestrijding van drugshandel op te voeren en zo de onlangs gelanceerde **Europese alliantie tegen drugs** vooruit te helpen en zo de doeltreffendheid van gedeelde doelstellingen en strategieën te vergroten.

9.2. De dialoog met derde landen en regio's intensiveren

Het aangaan van dialogen met derde landen is van cruciaal belang voor het bevorderen van een geïntegreerde en evenwichtige aanpak van het drugsbeleid. De EU zal specifieke dialogen over drugs blijven voeren met partners in de Westelijke Balkan, het Oostelijk Partnerschap, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, Centraal-Azië en bilateraal met de Verenigde Staten, China en Colombia. Deze dialogen zijn bedoeld om de strategische en operationele samenwerking te versterken en doeltreffende antwoorden te bevorderen. Er moeten nieuwe dialogen op gang worden gebracht met andere prioritaire landen of regio's die zwaar door drugsgerelateerde problemen worden getroffen. Veiligheidsdialogen kunnen betrekking hebben op drugsbelevingsvraagstukken, met name illegale handel, en thematische uitwisselingen en bijeenkomsten van deskundigen zullen de uitwisseling van informatie en de coördinatie van activiteiten vergemakkelijken, bijvoorbeeld met India om misbruik van en handel in drugsprecursoren te voorkomen.

De EU zal diplomatieke, politieke en financiële instrumenten binnen haar kader voor buitenlands beleid inzetten om deze inspanningen te ondersteunen. Het hele scala van instrumenten van de EU, waaronder het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld (NDICI) en de missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, kan worden ingezet om de rechtshandhavingscapaciteit in derde landen te versterken en een overheidsbrede aanpak van het drugsbeleid te ondersteunen.

9.3. Operationele samenwerking

Nu netwerken voor drugshandel wereldwijd met elkaar verbonden raken, zal de EU **haar operationele respons versterken** door middel van partnerschappen met kandidaat-lidstaten en belangrijke derde landen en regio's. JBZ-instanties spelen hierbij een sleutelrol. De rol van

Europol bij het versterken van de strategische en operationele capaciteiten in belangrijke derde landen is van cruciaal belang om grensoverschrijdende criminele netwerken te ontwrichten. Daarom breidt Europol externe partnerschappen uit om de uitwisseling van strategische en operationele informatie te vergemakkelijken en ervoor te zorgen dat onderzoeken in alle rechtsgebieden worden gecoördineerd. De rol van Eurojust bij het opbouwen van sterke zaken tegen criminele organisaties en het vergemakkelijken van vervolgingen is van vitaal belang voor doeltreffende gerechtelijke stappen tegen grensoverschrijdende criminaliteit.

Het EUDA zet zich, overeenkomstig zijn nieuwe mandaat, in voor het verbeteren van de internationale samenwerking en het monitoren van drugssituaties in derde landen, door de ontwikkeling van empirisch onderbouwd, geïntegreerd en evenwichtig drugsbeleid te ondersteunen. De Commissie zal, in het kader van de strategie voor interne veiligheid (ProtectEU) streven naar aanvullende overeenkomsten tussen de EU en derde landen voor samenwerking met Europol en Eurojust, met name door de inspanningen uit te breiden naar meer Latijns-Amerikaanse landen en te pleiten voor de opname van meer derde landen in het Empact-kader.

De EU zal initiatieven voor **technische bijstand en capaciteitsopbouw** en samenwerkingsprogramma's handhaven om derde landen te helpen drugsgerelateerde problemen aan te pakken op een wijze die in overeenstemming is met de verplichtingen op het gebied van de mensenrechten, waarbij uitdagingen op het gebied van volksgezondheid, ontwikkeling, veiligheid en beveiliging worden aangepakt. De EU en haar lidstaten leggen de nadruk op **ontwikkelingsgericht drugsbeleid en maatregelen voor alternatieve en duurzame ontwikkeling**⁶¹, die een traject bieden om het aanbod van drugs te verminderen, het milieu te beschermen en de sociaal-economische ontwikkeling van getroffen regio's te stimuleren.

9.4. De leidende rol van de EU bij het vormgeven van de internationale agenda voor drugsbeleid bevestigen

De EU blijft zich inzetten voor een multilateraal systeem dat gebaseerd is op het internationaal recht en de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties⁶². **Zij zal een leidende rol blijven spelen bij de ontwikkeling van het drugsbeleid van de Verenigde Naties** en daarbij actief deelnemen aan de Commissie Verdovende Middelen en andere VN-organen die zich bezighouden met gezondheid, mensenrechten en ontwikkeling. Deze aanpak strekt zich uit tot deelname aan multilaterale platformen zoals de Raad van Europa.

De EU zal de strategische samenwerking met internationale organisaties blijven versterken, met name met het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC), het leidende orgaan binnen het VN-systeem voor de aanpak van wereldwijde drugsgerelateerde problemen, het Internationaal Comité van Toezicht op verdovende middelen, alsmede de WHO en de Wereldouaneorganisatie. De EU zal ook de coördinatie tussen de betrokken VN-organen ondersteunen om de drugssituatie op alomvattende en consistente wijze aan te pakken.

---

⁶¹ Conclusies van de Raad van november 2018 over alternatieve ontwikkeling: "Naar een nieuw begrip van alternatieve ontwikkeling en aanverwante op ontwikkeling gerichte maatregelen inzake drugsbeleid — bijdragen tot de uitvoering van de SAVVN 2016 en de VN-doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling" (doc. 14338/18).

⁶² Conclusies van de Raad van juni 2025 over de prioriteiten van de EU in het kader van de Verenigde Naties, voor de 80e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (september 2025-september 2026) (doc. 10491/25).

Strategische prioriteit 10 — De coördinatie en strategische partnerschappen van de EU verbeteren

Gezien het horizontale karakter van het drugsbeleid verbindt de EU zich ertoe dergelijk beleid, met inbegrip van deze strategie, uit te voeren via een uniforme maatschappijbrede aanpak. Dit vereist nauwe coördinatie tussen de instellingen, organen en instanties van de EU en de lidstaten, waarbij het maatschappelijk middenveld en actoren uit de particuliere sector actief worden betrokken. Deze gezamenlijke inspanning heeft tot doel collectieve acties te versterken, het effect te maximaliseren en te zorgen voor een inclusieve aanpak van drugsgerelateerde uitdagingen.

10.1. De coördinatie tussen de instellingen, organen en instanties van de EU en de lidstaten versterken

De instellingen, organen en relevante instanties van de EU moeten **hun activiteiten** in verband met illegale drugs **coördineren** en zorgen voor complementariteit binnen hun respectieve mandaten. De lidstaten worden aangemoedigd hun acties af te stemmen op deze strategie en dienovereenkomstig gerichte middelen toe te wijzen. Gezien de lokale en regionale verschillen in de drugssituatie moeten de lidstaten de **regionale en lokale autoriteiten** betrekken bij de uitvoering van de strategie. Deze autoriteiten spelen een cruciale rol door interventies af te stemmen op de behoeften van de gemeenschap en de samenwerking tussen belanghebbenden, zoals gezondheidsdiensten, rechtshandavingsinstanties en maatschappelijke organisaties, te bevorderen om de inspanningen op het gebied van preventie, behandeling en schadebeperking te verbeteren. Op EU-niveau spelen het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité een belangrijke rol bij drugsgerelateerde ontwikkelingen.

Coördinatie tussen sectoren, met name op het gebied van gezondheid, veiligheid en justitie, is zowel op EU- als op nationaal niveau van cruciaal belang. Geïntegreerde territoriale benaderingswijzen, waarbij rechtshandavingsautoriteiten, gerechtelijke, sociale en gezondheidsdiensten, geneesmiddelenbureaus en autoriteiten in sectoren als de burgerluchtvaart en de zeevaart worden betrokken, kunnen de resultaten op het gebied van gezondheid en veiligheid verbeteren. Deze samenwerking tussen verschillende sectoren is van cruciaal belang voor het ontwikkelen van alomvattende oplossingen voor drugsgerelateerde uitdagingen.

De succesvolle uitvoering van deze strategie hangt af van doeltreffende governance en coördinatie. Aangezien de strategie wordt herzien en toekomstige richtingen worden uitgestippeld, wordt de Raad van de Europese Unie verzocht om, met steun van de Commissie, een **uitvoeringskader** te ontwikkelen. In dit kader moeten de belanghebbenden die betrokken zijn bij de uitvoering van de verschillende prioriteiten duidelijk in kaart worden gebracht en moeten synergieën en consistentie tussen het drugsbeleid op EU-, nationaal en lokaal niveau worden bevorderd. Voorts moeten via dit kader manieren worden onderzocht om ervoor te zorgen dat elke lidstaat een nationaal overzicht van drugsgerelateerde problemen behoudt door middel van een overheidsbrede aanpak. Dit zal de coördinatie verbeteren en het effect van het beleid op EU-, nationaal en lokaal niveau maximaliseren.

De Commissie en de Raad van de Europese Unie moeten de uitvoering van de strategie regelmatig evalueren en informatie met de lidstaten blijven uitwisselen. EU-agentschappen zoals het EUDA en Europol zullen helpen bij het toezicht op de uitvoering van de strategie. Voor een doeltreffend

toezicht op de drugsgelateerde maatregelen moeten gegevens worden verzameld en zijn effectindicatoren nodig, en zal het EUDA zijn toolkit voor beleidsevaluatie opschalen om de vooruitgang en uitkomsten nauwkeurig te volgen en tijdige aanpassingen van de strategie te vergemakkelijken met het oog op maximale doeltreffendheid.

10.2. Betekenisvolle samenwerking met het maatschappelijk middenveld versterken

Voor doeltreffende beleidsreacties moeten degenen bij het proces worden betrokken die rechtstreeks te maken hebben met drugsgelateerde problemen, waarbij gebruik wordt gemaakt van hun ervaringen om gefundeerde en praktische oplossingen te bieden. Het maatschappelijk middenveld is van essentieel belang bij de ontwikkeling van drugsbeleid op nationaal, EU- en internationaal niveau. Op EU-niveau zal het Drugsforum van het maatschappelijk middenveld integraal deel blijven uitmaken van de uitvoering van de strategie. Daarnaast zal het EUDA in het kader van zijn nieuwe mandaat regelmatig samenwerken met maatschappelijke organisaties.

Op nationaal niveau moet de kennis uit de eerste hand van maatschappelijke organisaties over opkomende trends en doeltreffende reacties worden benut om beleid en maatregelen vorm te geven en uit te voeren. Om een alomvattende en inclusieve beleidsontwikkeling te ondersteunen is het op alle niveaus van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat middelen voor alle drugsvoorzieningen op passende wijze worden toegewezen en dat de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld wordt bevorderd.

10.3. Publiek-private partnerschappen op het gebied van drugsbeleid opschalen

Illegale drugs tasten alle aspecten van de samenleving aan, waaronder de werkplek, en de georganiseerde criminaliteit infiltreert vaak in de legale economie om de drugshandel in stand te houden. De lidstaten worden aangemoedigd samen te werken met de particuliere sector om vraag en aanbod van drugs terug te dringen en drugsgelateerde schade aan te pakken. De Commissie zal voortbouwen op het succes van de *Europese havenalliantie* door **nauwere banden aan te gaan met particuliere marktdeelnemers**.

De ontwikkeling van publiek-private partnerschappen is van cruciaal belang voor het bestrijden van drugshandel, criminele infiltratie en het misbruik van precursoren, met name met sectoren als de postdiensten. Deze partnerschappen moeten ook worden versterkt op het gebied van gezondheid en re-integratie in de samenleving, voor een betere samenwerking met particuliere actoren die kunnen innoveren op het gebied van gezondheidsoplossingen. Deze alomvattende aanpak heeft tot doel de inspanningen in alle sectoren te integreren om drugsgelateerde uitdagingen doeltreffend het hoofd te bieden.

Kernprioriteiten

De Commissie zal, in samenwerking met de Raad van de Europese Unie en de lidstaten:

- **de internationale dialogen over drugs met derde landen en regio's intensiveren, met inbegrip van inspanningen om internationale allianties tegen synthetische drugs te versterken en uit te breiden;**
- **het voortouw blijven nemen bij de deelname van de EU aan de processen van het drugsbeleid van de Verenigde Naties en een op de mensenrechten gebaseerde en evenwichtige aanpak van het drugsbeleid bevorderen.**

De Commissie zal, met de steun van EU-agentschappen:

- **de operationele samenwerking met kandidaat-lidstaten en belangrijke derde landen en regio's versterken om de drugshandel aan te pakken;**
- **de inspanningen met de lidstaten bundelen om de Europese coalitie tegen drugs vooruit te helpen.**

De Commissie en de lidstaten moeten:

- **de samenwerking met het Drugsforum van het maatschappelijk middenveld intensiveren;**
- **publiek-private partnerschappen op het gebied van drugsbeleid bevorderen.**

Conclusie

In het huidige onvoorspelbare drugslandschap moet de EU proactief anticiperen op dreigingen, schade voorkomen en doortastend optreden om de gezondheid en veiligheid te beschermen.

Georganiseerde criminaliteit en drugshandel ondermijnen de wereldwijde veiligheid en wakkeren geweld, corruptie en instabiliteit binnen gemeenschappen aan, terwijl krachtige nieuwe synthetische drugs grote uitdagingen op gezondheidsgebied met zich meebrengen. Een krachtige, geïntegreerde respons is van essentieel belang, waarbij de nadruk ligt op gereedheid en preventie.

Het is van essentieel belang de volksgezondheidsstructuren te versterken die zijn gericht op preventie, behandeling, re-integratie in de samenleving en schadebeperking in een zorgcontinuüm. Net zo belangrijk is het verbeteren van de rechtshandhaving en het bevorderen van partnerschappen die prioriteit geven aan het menselijk welzijn. Duurzame oplossingen zijn van cruciaal belang om ons sociaal weefsel te beschermen en wereldwijde normen voor onze partners te helpen vaststellen.

De strategie van de Commissie biedt een alomvattend kader om de uitdagingen op het gebied van illegale drugs op samenhangende wijze aan te pakken en biedt belanghebbenden richtsnoeren om burgers en gemeenschappen te beschermen tegen georganiseerde drugscriminaliteit en de schade die deze veroorzaakt. In de geïntegreerde en maatschappijbrede aanpak van deze strategie komen het gezondheids- en veiligheidsbeleid samen, waardoor de gezondheidsvoordelen worden versterkt en de veiligheidsmaatregelen worden aangescherpt. De Commissie ziet ernaar uit deze kritieke kwesties met het Europees Parlement en de Raad te bespreken.

Het is van vitaal belang om de inspanningen op het gebied van veiligheid en gezondheid op elkaar af te stemmen met het oog op een alomvattende respons om te zorgen voor een veiligere en gezondere toekomst voor iedereen.